

CRNA GORA  
S K U P Š T I N A  
**Odbor za ljudska prava i slobode**  
Broj: 00-72/19-22/  
EPA 694 XXVI  
Podgorica, 19. jul 2019. godine

## SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 40. sjednice, održane 10. jula 2019. godine, podnosi Skupštini

### I Z V J E Š T A J O RAZMATRANJU GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA NACIONALNOG MEHANIZMA ZA PREVENCIJU TORTURE ZA 2018. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode na 40. sjednici, kao nadležni odbor, razmotrio je Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu, koji je u skladu sa članom 48 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, br. 42/11 i 32/14) i Zakonom o potvrđivanju Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka („Službeni list Crne Gore“- Međunarodni ugovori, broj 9/08) Skupštini Crne Gore podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Nakon uvodnih napomena predstavnice predlagača, zamjenice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, koja u skladu sa članom 14 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, obavlja poslove Zaštitnika i rasprave, Odbor je jednoglasno (šest glasova „za“) podržao Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu i odlučio da predloži Skupštini da donese sledeći

### ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu.
2. Skupština Crne Gore podržava preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućene: Upravi policije, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Domu starih “Grabovac” u Risnu, Ministarstvu zdravlja i Kliničkom centru Crne Gore nakon redovnih obilazaka organizacionih jedinica Uprave policije: centara bezbjednosti Budva, Bar, Podgorica, odjeljenja bezbjednosti Cetinje, Mojkovac, Kolašin, Kotor, graničnih prelaza “Ranče”- Pljevlja, “Dobrakovo”- Bijelo Polje i “Kula”- Rožaje, Klinike za psihijatriju Kliničkog centra Crne Gore i JU Dom starih “Grabovac”.
3. Skupština pozdravlja prikazivanje stepena ispunjenosti preporuka Zaštitnika sadržanih u prethodnim godišnjim izvještajima Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture, što Skupštini i nadležnom Odboru za ljudska prava i slobode omogućava da, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, prate stanje u ovoj oblasti.  
S obzirom da je Zaštitnik obavijestio da još uvijek postoji jedan broj neispunjenih preporuka iz prethodnih godina, Skupština poziva sve nadležne subjekte da intenziviraju aktivnosti i ulože dodatne napore u njihovoj implementaciji.

4. Skupština pohvaljuje nastavak profesionalne saradnje i partnerskog odnosa Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i nadležnih institucija u oblasti zaštite prava lica lišenih slobode i kontinuirane aktivnosti na zaštiti prava i unapređenju uslova u kojima borave ova lica, što doprinosi konstantnom poboljšanju njihovog položaja. Na poboljšanje stanja može da ukaže i pad broja pritužbi lica lišenih slobode na rad Uprave za izvršenje krivičnih sankcija sa 145 u 2017. na 97 u 2018. godini, kao i samo deset pritužbi na rad zdravstvene službe Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.
5. Skupština pozdravlja posvećenost Uprave za izvršenje krivičnih sankcija ispunjenju preporuka Nacionalnog preventivnog mehanizma i donošenje Akcionog plana za 2019. godinu u cilju njihove realizacije. Skupština konstatuje da je ispunjena preporuka NPM-a da se u Zatvoru u Bijelom Polju organizuju programi neformalnog obrazovanja i radionice sa zatvorenicima radi unapređenja socijalnih kompetencija i drugih vještina zatvorenika.  
Takođe, Skupština pozdravlja posvećenost Uprave policije ispunjenju preporuka iz Izvještaja Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) o posjeti Crnoj Gori, realizovanoj od 9. do 16. oktobra 2017. godine, o čemu svjedoči donošenje Instrukcije o sprovođenju preporuka iz Izvještaja CPT-a sa Planom aktivnosti koji su upućeni na postupanje svim organizacionim jedinicama, uz obavezu detaljnog izvještavanja o realizovanim mjerama za svaki mjesec, počev od maja 2019.
6. Skupština pozdravlja aktivnosti Zaštitnika na praćenju realizacije deset preporuka sadržanih u Izvještaju o uslovima rada službenika obezbjeđenja i tretmana u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, čime je Zaštitnik utvrdio da je jedna preporuka ispunjena, šest djelimično i tri nijesu ispunjene.  
Polazeći od informacija Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Skupština konstatuje da ova Uprava preduzima kontinuirane aktivnosti na ispunjenju svih preporuka, ali se suočava i sa određenim problemima.  
I pored toga što je tokom prošle godine na neodređeno zaposleno 30 službenika, od kojih su 22 službenika obezbjeđenja, usled prekida radnog odnosa za pojedine službenike po raznim osnovama i značajnog broja zaposlenih na bolovanju, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija ima problem nedovoljnog broja svih službenika, a ne samo službenika obezbjeđenja, što utiče i na ukupan rezultat rada. Preporuka koja se odnosi na kontinuirane zdravstvene preglede službenika nije realizovana jer nijesu dobili potrebna finansijska sredstva. Obezbjedivanje psihosocijalne podrške zaposlenima je evidentirano kao djelimično ispunjeno, jer službenici nijesu pokazali dovoljnu zainteresovanost za ovaj vid podrške. Sva samostalna osmatračka mjesta adekvatno su opremljena, postepeno se preduzimaju aktivnosti na opremanju kancelarija, a u nove uniforme prošle godine je uloženo 30.000 eura, dok je ove godine obezbijedeno 71.000 eura. Obezbijedene su posebne prostorije sa potrebnim mobilijarom za dnevni odmor službenika. Takođe, preduzimaju aktivnosti da se službenicima za tretman obezbijede prostorije za rad sa zatvorenicima, s tim što je sa građevinskog aspekta, u nekoliko slučajeva to teže zadovoljiti i tada koriste kancelarije službe obezbjeđenja. Nabavkom tehničke opreme i adekvatnog video nadzora pomažu službenicima obezbjeđenja u vršenju njihovog posla.
7. Skupština ocjenjuje važnim aktivnosti koje Ministarstvo unutrašnjih poslova ulaže na otklanjanju uočenih nedostataka i realizaciji preporuka NPM-a, posebno u dijelu edukacije policijskih službenika i obezbjeđivanju materijalnih uslova za boravak pritvorenih lica i uslova za rad i postupanje policije.  
S tim u vezi, Skupština konstatuje da je:
  - nabavljena nova ljetnja uniforma, nova balistička oprema sa jasnim i vidljivim identifikacionim oznakama, nova oprema za policiju specijalne namjene, vozila za potrebe interventne policije i policije opšte nadležnosti;
  - obezbijedena nova zgrada za Sektor granične policije- Sjever gdje je uloženo oko 600.000 eura i očekuje se izgradnja objekata za potrebe granične policije u Pljevljima i Rožajama gdje će prostorije biti u skladu sa preporukama i standardima CPT-a;
  - prošle godine izvršena rekonstrukcija pritvorske jedinice u CB Berane i OB Kotor i Ulcinj;

- u okviru Biroa za zdravstvenu zaštitu MUP-a prošle godine sistematizovana posebna služba koja pruža usluge policijskim službenicima i drugim zaposlenim koji su u obavljanju policijskih poslova učestvovali u traumatskom događaju ili drugoj visokostresnoj situaciji;

- u okviru realizacije mjera iz Šengenskog akcionog plana predviđena rekonstrukcija graničnih prelaza: Šćepan Polje, Ranče i Vračenovici u kojima će u skladu sa CPT standardima biti izgrađene prostorije za zadržavanje lica (vrijednost ovih radova je oko pet miliona eura);

- donošenje Pravilnika o uslovima koje moraju da ispunjavaju prostorije za zadržavanje lica lišenih slobode, usklađenog sa standardima CPT-a planirano nakon donošenja novog zakona o unutrašnjim poslovima, čiji Nacrt je trenutno na javnoj raspravi i njime će u potpunosti biti reformisan sistem zapošljavanja, obuke i stručnog usavršavanja policijskih službenika, kao i nadzorni mehanizam nad radom Uprave policije i

- MUP najavio da će raditi na jačanju kadrovskih i materijalnih kapaciteta unutrašnje kontrole i Direktorata za poslove nadzora, kao i na podizanju svijesti, bezbjednosne i policijske kulture i edukaciji policijskih službenika o poštovanju ljudskih prava.

8. Skupštinu ohrabruje činjenica da nakon obavljenog razgovora NPM tima sa zadržanim licima zatečenim prilikom obilazaka centara/odjeljenja bezbjednosti i graničnih prelaza na postupanje policijskih službenika nije upućena nijedna primjedba.

Skupština podsjeća da je trend značajnog smanjenja primjera nezakonitog i nehumanog postupanja policijskih službenika usljed proaktivnog djelovanja organa vlasti konstatovan i u Izvještaju CPT-a, gdje je navedeno da je broj žalbi na zlostavljanje od strane policijskih službenika, konstatovanih tokom posjete 2017. godine, bio manji nego u 2013.

S druge strane, Skupština konstatuje da se nerealizovane preporuke NPM-a iz prethodnih godina tiču prilagođavanja prostorija za zadržavanje CPT standardima, obezbjeđivanja pokrivenosti video nadzorom svih prilaza tim prostorijama, kao i drugih materijalnih i tehničko- higijenskih uslova koje Uprava policije nije uspjela realizovati iz objektivnih razloga finansijske prirode i zbog nenadležnosti, odnosno reorganizacije sistema državne uprave koja je obilježila proteklu godinu.

Stoga, Skupština poziva Upravu policije da, u skladu sa realnim mogućnostima, preduzme aktivnosti na realizaciji neispunjenih preporuka iz prethodnih godina koje se odnose na centre bezbjednosti: Budva, Bar, Podgorica, Herceg Novi i Nikšić i odjeljenja bezbjednosti: Cetinje, Mojkovac, Kolašin, Kotor, Plav i Rožaje.

9. Skupština pozdravlja namjeru Uprave policije da nadležnim organima – Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi za imovinu uputi inicijativu kako bi se sredstva potrebna za izgradnju novih prostorija za zadržavanje i adaptaciju drugih infrastrukturnih mreža i objekata koje koriste lica lišena slobode predvidjela budžetom za narednu godinu. Takođe, važnim cijeni ulaganje napora na obezbjeđivanju adekvatnih prostorija i uslova za rad policijskih službenika, kao i redovne analize postupanja i primjene sredstava prinude.

Skupština konstatuje da su poboljšanja prakse očigledna što se prepoznaje i u nalazima delegacije CPT-a gdje se ukazuje na opšte poboljšanje u postupanju prema zadržanim licima, kao i u konstataciji Evropske komisije u Izvještaju za 2019. godinu da Crna Gora nastavlja da sprovodi preporuke CPT-a, uz afirmaciju rada NPM-a.

10. Iako su u Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Kotoru preduzete određene aktivnosti na poboljšanju stanja, među kojima su: zapošljavanje dodatnog medicinskog osoblja, ugradnja klima uređaja, priprema instalacije centralnog grijanja, rekonstrukcija pojedinih soba i mokrih čvorova radi poboljšanja higijenskih uslova i smanjenja vlage, Skupština ocjenjuje da je stanje u ovoj Bolnici i dalje nezadovoljavajuće, jer su ukupni životni uslovi loši zbog manjka medicinskog osoblja, vrlo loših materijalnih uslova i prenatrpanosti.

Skupština izražava zabrinutost zbog nepoštovanja važnih preporuka koje Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore godinama unazad upućuje Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu pravde i Specijalnoj bolnici za psihijatriju.

Cijeneći da je za rješavanje ovog problema ključna saradnja Ministarstva zdravlja, Ministarstva rada i socijalnog staranja i lokalnih samouprava, Skupština ih još jednom poziva da bez daljeg odlaganja preduzmu konkretne aktivnosti na rješavanju višegodišnjih problema.

11. Skupština Crne Gore zahtijeva od Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da prilikom sačinjavanja i podnošenja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2019. godinu prikaže u kom stepenu su ispoštovane preporuke Zaštitnika sadržane u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu i preostale nerealizovane preporuke iz prethodnih godišnjih izvještaja.
12. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim državnim organima, sadržanih u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu, kao i realizaciju ovog Zaključka.
13. Skupština Crne Gore će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, Upravi policije, Kancelariji za evropske integracije, Delegaciji Skupštine CG u PSSE i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Momčilo Martinović, član Odbora.

**PREDSJEDNIK ODBORA**  
dr Halil Duković